

Indskrænkning i den Retning. Den ærede Taler (Boisen), som sidst havde Ordet i Gaar, omtalte meget Balslevs Læreboog og fremhævede den som en høist uheldig Bog. Jeg skal ikke komme ind paa at forsvare Balslevs Bog, da jeg mangler tilstrækkelig Kendskab, men jeg vil blot sige, at efter hvad jeg har erfaret, føle Lærerne sig paa ingen Maade bundne i deres Undervisning ved Balslevs Læreboog. At den altsaa skulde være til Hinder for Religionsundervisningen, det benægter jeg paa det bestemteste, og jeg tror i alt Fald, det er bedre, at Børn saa i Skolerne nogen kirkelig Undervisning, end at de slet ingen saa, hvilket meget let vilde blive Tilfældet efter den Bestemmelse, som her er kommen ind i Folketinget.

Saa er der Bestemmelsen om Lærernes Afstedigelse. Det er ogsaa en høist mislig Bestemmelse, som jeg aldrig vil kunne gaa ind paa; den stiller Lærerne i et Afhængighedsforhold paa samme Tid, som man vil søge at højne Lærernes Stilling, og vil gøre dem mere uafhængige og bedre stillede i Samsundet, og efter dette Forslag ville de let kunne blive Genstand for Vilkaarligheder.

Lærernes Lønning og Kaldelse har jeg omtalt og skal ikke udtale mig videre derom, men jeg vil kun til Slutning berøre 2 vigtige Spørgsmaal og Bestemmelser, som ere komne ind i Folketinget, nemlig Forslaget om de flydende Skolepenge og om Fristolerne. Om de flydende Skolepenge er der jo talt saa meget, at det høje Ting vel maa have faaet Dje for de store Misligheder og Mangler derved. De ville skabe Konkurrence, hvilket kan skabe Kommunens Skolevæsen. Dernæst vil Lærernes hele Stilling ogsaa derved blive uheldig, idet Lærerne kunne komme til at se alt for ensidigt paa Elevantallet, og deres Interesser derved blive draget i en mindre heldig Retning. Det er jo dog heller ikke nogen virkelig Garanti for, at det er en god Skole, at det er en talrig besøgt Skole, og disse flydende Skolepenge ville jo paa samme Tid, som vi søge at hjælpe paa Lærernes Kaar, skade dem. Jeg finder, at denne Bestemmelse er ligefrem uantagelig.

Fristolebestemmelsen er ogsaa meget uheldig, det er jo noget, som slet ikke vedkommer denne Lov, og derfor maa jeg meget bestemt haabe, at dette Ting stemmer alle Bestemmelserne om Fristolen ud af Loven. — Jeg vil nu hermed slutte; jeg har, som sagt, udtalt min Mening baade om Regeringens Lovforslag, som jeg i det væsentlige kan tiltræde, og om Folketingets Forslag, hvor

jeg finder, der er Bestemmelser, som gør mig det umuligt at slutte mig til det.

J. Bedersen: Jeg skal af nærliggende Grunde modstaa Fristelsen til at komme ind paa de mange Punkter, som knytte sig til de forskellige Afsnit, og som der ellers kunde være Anledning til at optage en Debat om, navnlig efter de mange foregaaende Udtalelser, vi have hørt. Jeg skal indskrænke mig til ganske kort at omtale et enkelt Afsnit, nemlig det, som omfatter §§ 30—33, og omhandler den private Skole. Ligesom det er Grundlovens Forsudsætning, at enhver Familiefader, som er i Stand dertil, selv sørger for sine, saaledes er det ogsaa Grundlovens Forsudsætning, at den, der har Raad til at sørge for sine Børns Opdragelse, vil gøre det; Grundlovens § 85 siger dette, og den tilskrives dem, som ikke selv have Evne til at sørge for deres Børns Opførelse, offentlig Hjælp. Det er jo imidlertid ikke det Grundlag, hvorpaa vort Folkestolevæsen er udviklet, det offentlige stiller sig over for Børnene paa forskellig Maade, naar der er Tale om Børnenes legemlige Forsorg, og naar der er Tale om deres aandelige Udvikling. Medens det jo i Almindelighed er overladt til Forældrene selv at sørge for at skaffe deres Børn Mad og Klæder, et Forhold, som det offentlige kun griber ind i i ganske ekstraordinære Tilfælde, saa stiller det offentlige sig jo anderledes, naar Taleren er om Børnenes Undervisning. Der har man ment, at det var nødvendigt, at det offentlige tog Sagen i sin Haand; man har frygtet for, at dersom det blev overladt til Hjemmets Initiativ, saa vilde en større eller mindre Del af Befolkningen opvokse i Bankundighed. Om denne Forsudsætning nu er rigtig eller ej, om Staten strengt taget har Ret til at gribe ind paa dette Omraade i det Omfang, som den har gjort, derom have Meningerne været og ere sikkert endnu ret delte. Jeg vil kun for mit Vedkommende sige derom, at jeg tror, at Nytten af denne Tvangsundervisning, som man har etableret Landet over, meget hyppig er blevet overvurderet, og jeg er for mit Vedkommende aldeles ikke i Tvivl om, at den i mange Tilfælde har gjort ubodelig Skade. Det har den gjort derved, at den i meget høj Grad har døvet Sansen for det Ansvar, som ellers ligger naturligt hos Hjemmene overfor Børnene, Frukten deraf er blevet, at den Interesse for den offentlige Skole, som man skulde vente at træffe, naar man henfer til den Udvikling, som vort Skolevæsen i det hele taget har gennem-